

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

**«ЗАМАНАУИ ҮЗДІКСІЗ КӘСІБИ
БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ТҮЛЕКТІҢ
ҚҰЗЫРЕТТІК ҮЛГІСІ»**

атты XLIII ғылыми-әдістемелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

17-18 қаңтар 2013 ж.

5-кітап

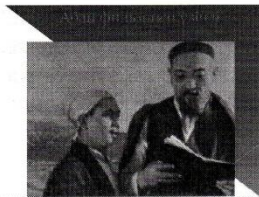

МАТЕРИАЛЫ
XLIII научно-методической конференции
**«КОМПЕТЕНТНОСТНАЯ МОДЕЛЬ
ВЫПУСКНИКА В СИСТЕМЕ
СОВРЕМЕННОГО НЕПРЕРЫВНОГО
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ»**

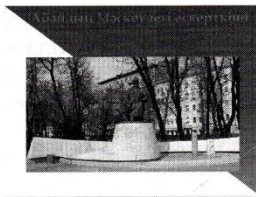
17-18 января 2013 г.

Книга 5

Алматы 2013

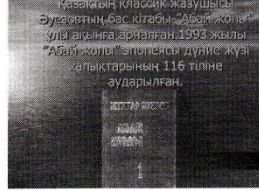
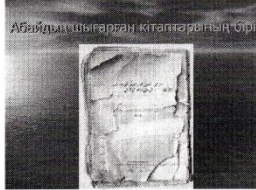
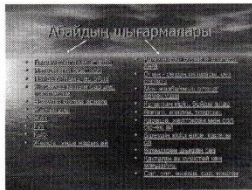
№13 слайд

№14 слайд

№15 слайд

Қорыта келе айтарымыз, қазақ әдебиеті пәнін оқытудың қатып қалған әдістемесі жоқ. Әр сабақ өзіне тән әдістемелік деңгейде жүргізілетіні бәрімізге белгілі. Мысалы, белгілі-бір тақырып бойынша бір шығарманы қарастыруға болады. Сол мәтін шеңберінде арнайы жаңа сөздерді түсіндіріп, бірнеше жаттығулар жасап, студенттерге екеуара диалог құрастыртып, мазмұнда, шағын шығарма жаздыру сияқты әртүрлі тапсырма беріп, орындатуға болады.

Г.Е. Сапаева

ӨЗГЕ ТІЛДІ АУДИТОРИЯДАҒЫ ҚАЗАҚ ТІЛІ САБАҒЫНДА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРДЫҢ РӨЛІ

Тәуелсіз елімізде қазақ тілі-мемлекеттік тіл болғандықтан шетел азаматтарын оқытуда қазақ тілін оқыту зор маңызға ие. Шетел азаматтарына қазақ тілін оқытудың әдістері мен талаптары өзгеше болады. Ондағы мақсат тыңдаушыларды қазақша сөйлей білуге, сауатты жазуға, өз ойын еркін жеткізе білуге үйрету, тілді меңгерту арқылы жүзеге асырылады. Қазақ тілі сабағының тартымды да қызықты, сапалы өтуі тікелей ұстаз шеберлігіне байланысты. Сондықтан да шетел тыңдаушыларының білімге деген қызығушылығын арттыру мақсатында сабақта көптеген сынақтар, сайыстар, ойындар және тест түрлері өткізіледі. Тыңдаушылардың білімін тексерудің ғылыми формасы ретінде педагогикалық тест тәжірибеде пайдаланылып келеді. Күн сайын білімнің құны арта түскендіктен, осыған сәйкес білімді бағалаудың ролі де күшеюде. Оның түрлі жолдары бар. Баршаға белгілі жүйе тестілеу әдісі. Кейбіреулер тестілеуді адамның білім деңгейін әділ әрі керекті деңгейде көрсете алмайды десе, енді біреулері осындай ақпарат заманында тест керек деп алға тартады. Әрине, тест ең керекті ақпаратты береді. Тест жасаудың өзіне тәжірибе мен білім қажет. Қазіргі кезде тест (ағылшынша test - сынақ) деп белгілі бір мазмұны бар, ерекше формадағы тапсырмалардың жүйесі болып табылады. Басқа сынақ түрлерімен салыстырғанда тесттің артықшылығы оның объективті, сенімді, көп варианттылығы. Әрбір тапсырушы белгілі бір уақыт ішінде күрделілігі мен көлемі бірдей тапсырма алады. Тестті алу тек бақылау ретінде емес, тыңдаушыларды үйрету, машықтандыру үшін де тиімді. Меніңше, тест өте жақсы әдістердің бірі. Алайда, еліміздегі тест жүйесін әлі де пысықтау қажет. Болашақта әр деңгей бойынша әлемдік стандарттар талабына сәйкес келетін тест түрлерін дайындап (мысалы TOEFL), қазақ тілін үйренушілердің білім дәрежесін көтеру қажет деп есептеймін.

Тест түріндегі тапсырмаларға қойылатын талаптар:

1. Тұжырымның логикалық түрде берілуі;
2. Қалыптың дұрыстығы
3. Қысқалығы
4. Жауаптарға арнайы орын берілуі
5. Тапсырмалардың дұрыс орналасуы
6. Жауаптарды бағалау ережесінің бірдейлілігі.

Тестті құрастыру талаптары:

1. Тестіні оқу бағдарламасы негізінде құрастырып, неғұрлым маңызды тараулар мен тақырыптар қамтылуы тиіс;
2. Тесттің көлемі білімді бақылаудың мақсаттарына сай тапсырманың түріне байланысты болады;
3. Тесттің бірнеше нұсқасын әзірлеу қажет
4. Тестке бірнеше сұрақтар мен тапсырмалар енеді, олардың әрқайсысы дұрыс жауапқа бір балл, бұрыс жауапқа нөл бағалануы тиіс.
5. Тест сұрақтарына жауап қысқа, жинақы берілуі қажет.

Тесттің құру кезеңдері:

1. Тестілеудің мақсатын анықтау;
2. Осы мақсаттарға сүйене келе, бақылануға тиісті білім көлемін белгілеу;
3. Тест түрін таңдау;
4. Тест мазмұнын құру;
5. Тест орындауға керекті уақытты есептеуден тұрады.

Тесттің түрлері:

Толықтыруды қажет ететін тесттер.

Мәтінде сөздердің, сөйлемдердің жазылуында керекті сөздерді қоятын ашық орын қалдырылады. Сөйлемдердің кейбір сөздері немесе тіркестері түсіп қалады. Түсіп қалған сөздер нөмірмен соңынан беріледі. Сөйлем аяқталмағандықтан соны толықтыру қажет. Мысалы:

1. Студенттер оқуға	1. дәрісханада
2. Дәрісханада .....бар	2. басталды
3. Студенттер .....отыр	3. келді
4. Университетте сабақ	4. тақта
5. Терезеде ..... тұр	5. гүлдер

Еске салушы тесттер

Тест сұрағына жауап қандай да бір факті, заң мағынасы, ережелер болады. Мұнда нақты қойылған сұраққа бір жақты жауапты білу тексеріледі. Мысалы: Зат есім, сын есім, сан есімнің орнына қолданылатын сөз табын көрсету

- А) етістік
Ә) есімдік

Балама жауаптары бар тесттер

Қандай да бір шешімнің дұрыс немесе бұрыс екенін табу керек. Жауап бергенде «ия» немесе «жоқ» сөздері жазылып, тапсырушы осының біреуін ғана таңдай алады. Мысалы:

Қант ақ па? (ия, жоқ)

Мысық үреді ме? (ия, жоқ)

Таңдамалы тесттер

Бірнеше жауаптардың ішінен дұрыс біреуі таңдалады. Жауаптар саны үшеуден кем болмауы тиіс. Мысалы:

Жазда не піседі? Кім дүкенде істейді?

А) күн а) суретші

Ә) нан ә) сатушы

Б) жемістер б) дәрігер

Қосымшалы тесттер.

Қазақ тілінің жалғамалы ерекшелігін тыңдаушылар (шетелдік) меңгерді ме, жоқ па деген сауалға жауап іздегенде қолданылатын тест түрі. Мысалы:

Көп нүктенің орнына көптік жалғауларын қой

1. Балық (лар)
2. Гүл (лер)
3. Студент (лар)
4. Кілт (лер)
5. Қыз (тар)
6. Дәптер (тер)

Жұмбақ тесттер.

Тілдегі сөздерді, олардың мағынасын, қолдану аясын жете білумен байланысты тыңдаушының (шетелдік) логикалық мүмкіндігін білдіреді. Мысалы:

Қыста ғана болады, ұстасаң қолың тонады (қар)

Шыр шыр етеді, құлағыңнан өтеді (телефон)

Өлшемдік тесттер – тыңдаушының білім дәрежесін тексеру үшін жүргізіледі. Мысалы:

Қазақ алфавитінде неше әріп бар?

А) 33

Ә) 42

Б) 26

В) 45

Бірнеше дұрыс жауап таңдалатын тесттер.

Білімді толығырақ, тереңірек бағалайды және технологиялық жағынан тиімдірек. Мәселен берілген тапсырманың ішінде бір, екі, үш не одан да көп дұрыс жауабы болуы мүмкін тапсыра ұсынылады. Мысалы: Нұсқауда барлық дұрыс жауапты белгілеу керек.

Зат есім бола алатын сөздер:

1) апар, 2) ожау, 3) уыз, 4) тез, 5) тырнақ,

6) тырнау, 7) суық, 8) тырма, 9) қалың, 10) тор.

Студенттерді қазақ тілі пәні бойынша дайындағанда, алдымен фонетика, лексика, морфология, синтаксис бөлімдерінен өткен барлық материалдарды оқыту, талдау, сараптау, жазба жұмыстары, әр түрлі бақылау тәсілдері арқылы бағдарламаны толық меңгерту қажет. Білім сапасының қаншалықты нәтижелі деңгейде екенін білу үшін, апта сайын мониторинг арқылы сараптаймын. Тест жинақтарында берілген варианттарды жаттаудың ешбір қажеті жоқ. Жаттау арқылы нәтижеге жетем деушілік, уақытты бос өткізгенмен бірдей. Сондықтан пән мұғалімдері тақырып бойынша оқу материалдарын оқып, талдап, түсіну арқылы ғана білім сапасын арттыруға болады.

Бірыңғай ұлттық тестілеуге дайындаудың үш жолы бар:

Біріншіден: алдымен оқытушы өз пәнін жетік білетін маман болу керек;

Екіншіден: студент материалды меңгеруді тесті жаттау арқылы емес, қазақ тілінің бағдарламасында берілген әр тақырыпты оқып, білім жүйесін күнделікті арттыру арқылы іс жүзінде асыру керек;

Үшіншіден: оқытушының ізденіс жолдарымен өздері оқытып отырған студенттерінен сұраныс пен талап қоя отырып берілген білімнің сапасын аптасына кем дегенде үш рет мониторинг арқылы жүйелеп, үлгерім процесіне шығару керек.

Бұл мақала ППС конференциясында оқылды, тыңдалды, қорғалды.

17.01.2013ж, Химфак. 415 ауд. 43-ғылыми конференция.

Жинаққа ұсынылды.

Д.Б. Нұрахметов

МАТЕМАТИКАЛЫҚ АНАЛИЗ КУРСЫН МЕНГЕРУ ҮШІН MAPLE КОМПЬЮТЕРЛІК ПАКЕТІН ҚОЛДАНУ

Компьютерлік алгебра жүйелері – бұл ғылыми зерттеулер мен білім берудегі жаңа технологиялар. Соңғы жылдары Maple, Mathematica сияқты жалпы міндеттегі жүйелер кең таралуда.

Maple жүйесі біріктірілген Scientific WorkPlace жүйесіне енгізілген және әлемнің алдыңғы қатарлы жоғары оқу орындарында ғылыми зерттеулер мен оқу үрдісінде қолданыс табуда. Maple өзегі, кең таралған басқада MathCad, MathLab сияқты пакеттерге кіреді.

Біз бұл жұмыста Maple компьютерлік пакетін математикалық анализ курсы менгеру үшін қандай қолданыстары барлығы туралы тоқталамыз. 19-ғасырдағы немістің белгілі педагогі, математик А. Дестерверг өзінің бір ойларында нашар ұстаз ақиқатты жайып салатынын, ал жақсы ұстаз ақиқатты табуға үйрететінін дәл басып айтқан екен. Біздің негізгі мақсатымыз студентті математикалық анализ курсының негізгі түсініктері мен тұжырымдарын таныстыра отырып, бұл курс бойынша белгілі білім қорын жинау. Ол үшін алдымен студенттерге алғашқы жұмаларда математикалық анализдің бастапқы негізгі ұғымдары мен кейбір негізгі тұжырымдары